

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD Yönetim Kurulu Üyesi ve
Parlamento İşleri Komisyon Başkanı
Pekin Baran'ın
“Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Adil
Yargılanma İlkesi Işığında Hukuk Devleti
ve Yargı Reformu”
Raporu Tanıtım Konuşması

Swiss Otel
19 Ocak 2004

Saygıdeğer Konuklar, Değerli Basın Mensupları,

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizin, hem iç, hem de dış gündemini yakından ilgilendiren sıcak bir konuyu ele almak için biraraya gelmiş bulunuyoruz. “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Adil Yargılanma İlkesi Işığında Hukuk Devleti ve Yargı Reformu” başlıklı raporumuzun tanıtım toplantısına hoşgeldiniz.

Hukuk ve yargı düzenimizin yol açtığı sorunlar, ne yazık ki, medya manşetlerine kadar çıkmış ve kamuoyunun dikkatinde süregelen olumsuz yönleriyle yerleşmiş durumda.

Yavaş işleyen bir yargı mekanizması, gerekçesiz ve çelişkili mahkeme kararları, mevzuatta ve idari kararlarda geriye dönük uygulamalar, mükerrer ödemeler vs... vatandaşın hukuk sistemine olan inancını yıpratmış ölçüde ekonomik faaliyetlerimizi, özellikle yerli ve yabancı yatırımları ciddi surette engellemekte.

Konunun bir başka boyutu da Avrupa Birliği üyeliği hedefimiz ile bağlantılı.

Avrupa Birliği'nin Türkiye İlerleme Raporları'nda, Kopenhag Siyasi Kriterleri'ne uyum açısından, ağırlıklı olarak hukuk düzeni ve yargı alanındaki eleştirilerin öne çıktığını görüyoruz. Bu eleştiriler konuya ilişkin köklü reformların Avrupa Birliği üyeliğimiz açısından da zorunluluk haline geldiğini açıkça göstermektedir.

“Demokrasi, İnsan Hakları ve Hukuk Devleti” modern toplumların “olmazsa olmaz” koşulları. Modern toplumlarda devletin bireye karşı gücünü hukuk sınırlıyor. “Hukuk Devleti”, devleti bireye karşı değil, bireyi devlete karşı korurken; “Hukuk Güvenliği” ve “Adil Yargılanma Hakkı” da bu korumanın en önemli güvencelerini oluşturuyorlar.

Bağlı olduğumuz Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği Kopenhag Kriterleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Mahkemesi kararlarından oluşan bütüncül hukuki yapının içerdiği çağdaş toplum yapısı ile geleneksel toplum yapımız arasındaki en önemli farklar da bu özelliklerde mevcut.

Türkiye'nin hedefi, kuşkusuz, hukuk devleti ilkelerinin egemen olması ve yargı dahil tüm kurumlara yerleşmesi, insan haklarına saygı gösteren ve bu hakları adil ve güvenilir bir hukuk düzeni içinde koruyan, bütün faaliyetlerinde bu ilkelere bağlı bir devlete dönüşmek olmalıdır.

Hukuk Devleti ve Yargı'nın iş dünyası açısından da hayati önem taşıdıkları tartışmasızdır. Piyasa ekonomisinin etkin bir şekilde işlemesi, yatırım ortamının iyileştirilmesi, yabancı sermayenin ülkemize çekilebilmesi ve istihdamın artması için ekonomik ve siyasi istikrar kadar hukuk istikrarı da gereklidir.

Bu amaca yönelik olarak hazırlanan ve biraz sonra ele alacağımız çalışma TÜSİAD'ın hukuki konulardaki ilk çalışması değil.

1997'de yayınlanan ve geniş yankı uyandıran ‘Türkiye’de Demokratikleşme Perspektifleri’ Raporundan sonra, 2001 ve 2002 yıllarındaki demokrasi perspektiflerini Kopenhag Kriterleri

açısından ele alan çalışmalar ile 1998 yılında yayınlanan ‘Yargılama Düzeninde Kalite’ raporuna da burada işaret etmek istiyorum.

Ancak, bu kez, hukuk devleti ve yargı reformu konularına bir bakıma daha teknik düzeyde, iç hukuk düzenimizin bağlı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Mahkemesi kararlarındaki “Adil Yargılama” ilkeleri açısından yaklaşmak ve bunlara uyumu sağlayacak somut önerileri geliştirmek istedik.

“Adil Yargılama İlkeleri” çağdaş hukuk düzeninin en temel unsurlarını oluştururken, uygulamada, Sözleşmeye yapılan ihlallerin ve sonuçta tazminat ödemelerimizin en yoğunlaştığı alanlardan biri olması özelliği ile de dikkat çekiyor.

Bu değerli çalışmayı hazırlayan hocalarımız Prof. Dr. Süheyl Batum, Prof. Dr. Feridun Yenisey, Doç. Dr. Celal Erkut ve Doç. Dr. Sibel İnceoğlu’na huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten, ülkemizde hukuk ve yargı reformunun gerçekleşmesi yönündeki çabalara ışık tutacak önemli bir çalışmaya imza attılar.

Sözlerime son vermeden önce, “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Adil Yargılama İlkesi Işığında Hukuk Devleti ve Yargı Reformu” başlıklı raporumuzda getirilen önerilerin, ülkemizde hukuk reformunu gerçekleşmesi ve Avrupa Birliği kriterlerine uyumun sağlanması yönündeki çabalara katkıda bulunmasını diliyorum.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.